

Toimittaneet
Milja Saarnio, Eelis Mikkola,
Risto Hotulainen & Mari-Pauliina Vainikainen

Oppimaan oppiminen

**Perusopetuksen päättävien oppilaiden
osaaminen ja asenteet**

Gaudeamus

Copyright © 2026 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Ville Karppanen

Etukannen kuva: Istock / Jacob Wackerhausen

Takakannen kuva: Istock / eli_asenova

KL 38,5

ISBN 978-952-345-358-6

Painopaikka: Drukätava, Latvia 2026

Sisällys

- 1 Johdanto7
Risto Hotulainen & Sirkku Kupiainen

I Oppimaan oppimisen arviointi Suomessa ennen ja nyt

- 2 Oppimaan oppimisen teoreettiset ulottuvuudet 15
Risto Hotulainen, Sirkku Kupiainen & Satu Koivuhovi
- 3 Oppimaan oppimisen arvioinnin
tutkimuskysymykset ja aineistot23
*Mikko Asikainen, Natalija Gustavson, Risto Hotulainen,
Suvi Kanerva, Henni Kuitunen, Esko Lindgren, Lauri Luumi,
Eelis Mikkola & Milja Saarnio*

II Oppilaiden oppimaan oppiminen

- 4 Yhdeksäluokkalaisten osaaminen ja asenteet
vuosina 2001–202443
Mari-Pauliina Vainikainen
- 5 Erilaiset yleisopetuksen luokat yläkoulussa –
Mikä tekijät selittävät koulujen, luokkien ja oppilaiden
välisiä osaamiseroja 71
*Satu Koivuhovi, Ninja Hienonen, Meri Lintuvuori, Faruk Nazeri &
Sirkku Kupiainen*
- 6 Digitaalisen palautteen merkitys oppimaan oppimiselle... 89
Sanna Oinas & Eelis Mikkola

III Opettajat ja rehtorit oppimaan oppimista tukemassa

- 7 Oppimista tukevan palautteen antaminen
asenteiltaan erilaisille oppilaille109
*Milja Saarnio, Satu Koivuhovi, Laura Nyman, Sanna Oinas &
Mari-Pauliina Vainikainen*
- 8 Opettajien kokemaa työn yhteisöllisyys ja
opettajien kuormittuminen129
*Risto Hotulainen, Tuulia Ortner, Lauri Heikonen, Tapio Lahtero,
Sanna Oinas & Raisa Carpelan*
- 9 Peruskoulujen rehtorien kokemuksia henkilöstö-
resurssista ja pedagogisesta johtamisesta145
*Lauri Luumi, Henni Kuitunen, Lauri Heikonen, Tapio Lahtero,
Risto Hotulainen & Raisa Carpelan*

IV Oppimaan oppimisen arvioinnin kehittäminen

- 10 Oppimaan oppiminen ja koulun vaikuttavuustutkimus . . .167
*Suvi Kanerva, Eelis Mikkola, Raisa Carpelan, Lauri Heikonen,
Sanna Oinas & Risto Hotulainen*
- 11 Tehtävien kehittäminen perusopetuksen opetus-
suunnitelman perusteiden mukaisen matematiikan
osaamisen mittaamiseksi189
Eetu Mallat, Nestori Kilpi & Heidi Luhtajärvi
- 12 Yhteenvetoa ja katse tulevaan 231
*Risto Hotulainen, Milja Saarnio, Eelis Mikkola &
Mari-Pauliina Vainikainen*

Viitteet ja kirjallisuus239

Tekijät282